

Dosarul nr. 2ra-967/22
2-21159068-01-2ra-13072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Nicolae Daniliuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolae Daniliuc împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2016 în ordinea art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Nicolae Daniliuc și a fost menținută hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 27 octombrie 2021, Nicolae Daniliuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2016 în ordinea art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 29 noiembrie 2019, la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana a parvenit la rejudecare plângerea acestuia din 26 noiembrie 2018 împotriva unei ordonanțe de refuz în pornirea urmăririi penale.

A menționat că, conform prevederilor art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală o astfel de plângere se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile.

Reclamantul a susținut că, plângerea a parvenit la rejudecare în instanța de judecată la data de 29 noiembrie 2019, iar judecătorul de instrucție a examinat plângerea abia la data de 04 octombrie 2021.

A precizat că, instanța de fond a încălcat în mod flagrant termenul legal de examinare a plângerii și în acest circumstanțe reclamantului i-a fost încălcat dreptul la judecare în termenul legal a plângerii din 26 noiembrie 2018.

Consideră că, odată ce art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală prevede cu certitudine că instanța națională este obligată să examineze o astfel de plângere în termen de cel mult 10 zile de la momentul depunerii plângerii în instanța de judecată, rezultă că este de asemenea și dreptul autorului plângerii, al reclamantului ca aceasta să fie examinată de către instanța de judecată sesizată, în termenul legal de cel mult 10 zile din ziua depunerii.

Reclamantul a invocat că, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești stipulează cu certitudine că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată.

La fel, reclamantul a concretizat că art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 prevede că aplicarea prezentei legi se face prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Reclamantul a susținut că, un termen de 10 zile stipulat în art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală este echivalent cu un an de satisfacție echitabilă din practica CEDO pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a unei cereri.

Totodată, reclamantul a concretizat că reieșind din practica CEDO, o reparație echitabilă a prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecare în termenul legal al plângerii din 26 noiembrie 2018 ar constitui suma de 2 025 000 lei, conform următorului calcul: $67,5 \text{ termene} \times 1\,500 \text{ Euro} = 101\,250 \text{ Euro} \times 20 \text{ lei/euro} = 2\,025\,000 \text{ lei}$.

A solicitat reclamantul: constatarea încălcării dreptului la judecare în termen legal a plângerii din 26 noiembrie 2016 în ordinea art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, repararea prejudiciului moral în mărime de 2 025 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 6 000 lei.

Prin hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 21 martie 2022, Nicolae Daniliuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Nicolae Daniliuc și s-a menținut hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că, examinarea plângerii din 26 noiembrie 2018 de către judecătorul de instrucție, depusă împotriva ordonanțelor procurorilor din 06 august 2018 și 05 noiembrie 2018 este

doar o etapă a procesului penal, adică nu constituie o cauză separată, dar reprezintă un control judiciar al etapei prejudiciare a procesului penal și nu poate fi obiect al examinării prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

S-au respins ca declarative argumentele lui Nicolae Daniliuc cu referire la faptul că la examinarea plângerii instanța competentă, în mod flagrant, a depășit termenul legal de 10 zile de examinare a plângerii în ordinea art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, or, încălcarea invocată nu poate fi echivalată cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze, stabilită prin Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, care implică aprecierea criteriilor și tuturor circumstanțelor în raport cu cauza vizată.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au menționat că nu poate fi reținut argumentul privind tergiversarea examinării plângerii, or, depășirea termenului legal de 10 zile de examinare a plângerii în baza art. 313 din Codul de procedură penală nu poate fi echivalată cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze civile sau penale, care implică aprecierea criteriilor, precum complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces care include comportamentul reclamantului și a autorităților și interesul pentru reclamant, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat, care în ansamblul lor materializează dreptul părților la un proces echitabil.

Respectiv, termenul de 10 zile stabilit de art. 313 din Codul de procedură penală nu poate fi considerat ca limita temporală, trecerea căreia condiționează neapărat aplicabilitatea Legii nr. 87/2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La 30 iunie 2022, Nicolae Daniliuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurentul a reiterat motivele indicate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar recurentul a menționat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat și au aplicat greșit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Omului.

Recurentul a comunicat că nu este clar de ce atât instanța de fond, cât și instanța de apel consideră că termenul de 10 zile prevăzut de art. 313 din Codul de procedură penală nu este un termen rezonabil în sensul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Omului.

A afirmat că, Parlamentul Republicii Moldova când a aprobat art. 313 din Codul de procedură penală a ținut cont de prevederile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Omului și de practica CEDO și a constatat că termenul de 10 zile este un termen limită și un termen rezonabil.

Prin notificarea din 13 iulie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 87).

Referință nu a fost depusă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la data de 20 iunie 2022, fapt confirmat prin extrasul poștei electronice a instanței de apel. (f.d. 79)

Astfel, recursul declarat la 30 iunie 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Nicolae Daniliuc nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Nicolae Daniliuc, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Nicolae Daniliuc ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Nicolae Daniliuc se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic